

Tas Latweefchu draugs.

1842. 13 August.

33^{sch} lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Peterburges. Augsti zeenigs Keisers imâ Zuhli, tai deenâ, kad paliffe 25 gaddus, kamehr winsch jau swehtâ laulibâ, irr schehligâ prahâ pawehlejis, lai wisseem winna kaxxa=wihreem sawadu dahwanu dohd, un prohti: teem no gwardies pa rubteem, teem no kaxxa=speska pascha pa puff-rubteem, un tâ patt teem no garmisoneem, kâ wisseem zitteem pa 25 kapeikeem sudr.

Zuhla=gubbermenti irr masa Kreewu pilssehta, Jesremow wahrâ; tur Maimehnesi 109 nammi un 24 bohdes zaur ugguns grehku irr aisgabjuschas. Augsti zeenigs Keisers, to dabjuis sinnah, us gubbermentes=waldischanas un ministeru=lungu luhgshanu irr dewis brihw, ka pa wissu walstibu weenu gaddu zaur preeksch schahs pilssehtas nelaimigeem eedshwotajeem warroht mihligas dahwanas falassih. Lai tadeht tee, kam patih, winneem ko peemest, ar sawahm dahwanahm pee sawas pilssehtas jeb walsts polzei=teefas peemeldahs.

Kreewu semneeku awihses wehl bes mitteschanas sawus lassitajus flubbina, lai jel pee semmes=kohpschanas ilkats gudri luhko, kahdas taifnas, newillamas sihmes atrast, pee kurrâhm warroht manniht, kahds laiks us preekschu buhshoht, jeb woi schi woi zitta labbiba kahdâ gaddâ labbi isdohschotees. Tâ taggad tur weens gudrs semturris fahl stahstih, ka pars jau daudsreis effoht isprohwejis, ka kad pee winna kannepes kahdâ gaddâ labbi isdohdotees, ka tad nahkoschâ gaddâ winnam Deewa swehtiba effoht rudsôs, bet ja kannepes ne isdohdotees, tad nahkoschâ gaddâ winnam tâ patt arri ar rudseem noteekoht. Tâ winsch 1839tâ gaddâ no kannepehm drihs ne ohtru graudu effoht fanehmis, un arri schis ne mas naw bijis labs, un luhk', 1840tâ gaddâ winsch no rudseem drihs ne sehjumu atdabbujis. Turpretti tai paschâ 1840tâ gaddâ kannepes winnam tohti labbi effoht isdewuschahs un tâ patt pehrnajâ gaddâ ar winna rudseem effoht bijis; bet atkal ar kannepehm winnam pehrnajâ gaddâ brihnum' flikti, drufzin labbaki ne kâ 1839tâ gaddâ, effoht ghjis, tapeh; winnam arri mas zerribas us scha gadda rudseem effoht. — Deews sinn, woi tâ patt arri zittâs mallâs, us zitta zilweka laukeem noteek! Wehrtê gan, ka katrs to isprohwe, woi arri pee winna teefs, woi nê.

Is Walkas. (5 Aug.) Schodeen tur Widsemmes mahzitaji sawu scha gadda leelu runnas=deenu eesahkufchi. Lai Deews winneem jel arri se-

wiffchi döhd wiffeem prahtâ, kâ kâtrs no winneem pahre to warröht gahdäht, ka ir eeksch semmes skoblahm wiffi behrni drihs mahzitohs wahziffi. — Pa wiffam 53 mahzitaji irr fanahkufchi.

Is Kursemmes. Appaksch krohna muifchas Zimmern ne fenn trihs behrni: puifens no 5 gaddeem un winna diwas mahfas, weena no 9, ohtra no 7 gaddeem, spehleja turwu pee kehla muhra, kas tik preeksch 17 gaddeem bija us-taifshes un lihds tam laikam wiffzaur bes mainas isftattijahs. Bet us reis muhris eegahsahs, nositte puifeni un abbas meitas tik neganti fassitte, ka, kautgan dokters tublin atnahje, tatschu mas zerribas bija, ka dshwotajas buhschoht. — 20tâ Mai, pee stipra pehrkona, sibbens eefpehre Krifchjana bas-nizâ, nomette wiffu tohrna jumtu pee semmes, fadruppinaja zittus tohrna bal-Eus, un pee ehrgesles zittas stabbules samette kohpâ, zittas iskaufeja, un arri wehl zittu fshadi padarrija tã patt eeksch basnizas, kâ pee basnizas muhreem, bet ne fur ne eededsinaja, kautgan daschs balkis likkchs kâ apswillis. Wiffu fshadi rehkina us 450 rubl. fudr. — 17tâ April atbrauze pee Wisfall-muifchas plohssta weens wihrs lihds ar sawu meitu no 19 gaddeem, gribbedams pahrzeltées pahre uppi, bet winna tshakls sirgs, no stahwa krahta tezzedams leijâ us plohssta, kam boh-mis, Deewam schehl, ne bija preekschâ, ne warreja turretees, eekritte ar ratteem uhdeni un — meita noslihe. — Ur ugguni irr aishghjuschas zittas semneeku mahjas: weena appaksch Salkas-muifchas zaur to, ka kahrtis, eemuh-retas fshursteni galku schahweht, eedeggahs un leesmu iswedde us behnina; — weena appaksch Jaun-Swirlauku-muifchas laikam zaur to, ka 80 gaddus wezza feewa, kas aplam eeraddinajusees tabaku smohkeht, wehli wakkarâ us behnina pihpi ne buhs fargajuse; jo zittur pa wiffu mahju ugguns nam bijis, un pehz arri starp fagruüfcheem greefsteem un jumtu winnas fadegguschas meefas atraddahs; — 7tâ April appaksch Baldohnes weena mahja zaur to, ka laudis rihjes krahsni bija pahrkufchufchi; — 20tâ April appaksch Ehkengrah-wes-muifchas mescha-farga mahja zaur to, ka krahsnis bija wezs un eeplichsi.

Is Kalenderu semmes. Arri tur wehl brihscheem atrohдахs zilweki, kas tik nemahziti un tumfchi, ka tizz, ka winnus warröht apburt. Tã tur ne fenn weena feewa, ilgi wahrgdama, likkchs eerunnahre, ka weens no nah-burgeem winnu effohre apbuhris. Turklahre labba draudsene winnu mahzija, lai luhko labbu teefu balloschu dabuht un tohs fadedsina dshwous, jo tik kad to darrifchoht, ne wahrdu ne runnajoht, tad buhschoht atburta. Un rang', winna teefcham few fagahdaja balloschus, tohs pa dimeem, mugguru pee mugguru fahsehe pee spahrneem kohpâ, uskuhre krahsni leelu ugguni, istaba durris aishleh-guse. Zitteem balloscheem ar nasi usgreese kruhti, lai firds teem labbi fadeg-gohre wehl dshweem, un us tahdu breefsmigu wihsi winna feschpadsmit balloschus nobendeja, — bet tatschu ne atspirge.

Is Stahlies semmes. Schai semmê, fur ta tizziba wehl ne mas at-fkaidrojahs, atrohдахs tik leeli sagli un laupitaji, ka arri paschds Deewa nammôss naggus ne walda. Bija kahdâ fwehtdeenâ Zuhni mehneschâ pasaul'dands tauschu tur fanahkufchi kahdâ basnizâ, Deewam kalpoht. Saglu arri ne truhke; sawâ starpâ norunnajufchees, zitti fleppeni apgahse leelu benki, un zaur

to eeksch plafchas basnizas til warrens trohkfnis atffanneja, ka wiffi laudis gau-
 chi istrufkabs. Us reis zitti no teem wiltneekem fahje brehkt: greefchi gah-
 fchotees eekfchâ. Til ko fchis wahrds isfazzihes, zehlahs wifs pulks un dsin-
 nahs wiffi us reis' flucht laukâ. Bet ah! durris pahrschauras, laudis, no
 bailehm itt kâ aisgrahbti, zits zittu speede, rahwe, pee semmes mette un ar kah-
 jahm minne. Tok us fcho azzumirkli sagli bija zerrefuschi, kritte teem nelaimi-
 geem wirfû, laupija winneem gredsenus no pirksteem, akminu faktus un selta
 fprahdses no fruhim, aufarrus un zittas dahrgas leetas, — un paschi tee ap-
 laupiti preezajahs, kad wehl dshwi nahje laukâ.

Stipra palaufchanahs us Deewu.

Kahdu reis' gaddijahs, ka mahzitajs pee paschahm basnizas durwim fatikke
 fwefchu nabbagu, ko mihligi usrunnaja, tâ fazzidams: "Lai Deews tewim pee-
 fchirre preezigu labbu rihtu!" Nabbags to pasemmigi fanehme un fazzija tur
 klah: "Es ne peeminnu, kad man kahdu reis' behdigs rihts bijis." Mahzitajs:
 "Nu tad, lai Deews tew dohd labbu laimi!" Us to nabbags atkal atbildeja:
 "Kungs! es sawâ laikâ wehl ne kahdu nelaimi ne esinu peedsihwojis." Mah-
 zitajs pahrschahdu atbildefchanu brihndamees, nu fwefcho luhdse, lai winnam
 isffaidrojoh, kâ tas warroht notikt? Nabbags us to atbildeja: "Labprah'to
 darrifchu. Tu man wehleji preezigu rihtu, us ko tew atbildeju, ka es wehl ne
 kad ne effoh't peedsihwojis behdigu rihtu — un tas irr teef! Jo kad man falkst,
 tad es Deewu flaweju un kad man falkst, tad arri Deewu flaweju, kad leetus
 lihst, sneegs sneeg, pehrkons ruhj, woi wehtra plohfahs, tad Deewu flaweju pee
 wiffa, ko winsch darra; un zaur to tas noteef, ka ne ko ne warru fskummigi us-
 flattih't. Tu wehleji, lai Deews man labbu laimi dohdoh't, us ko tew atbilde-
 ju, ka es wehl ne kahdu nelaimi ne effoh't peedsihwojis, — un tas arr' irr teef!
 Jo es mahku Deewam padoh'tees, un teefcham sinnu, ka winsch ne ko ne darra
 flikti. Ko Deews man leef notikt, lai tas buhtu behdas woi preeks, to wiffu
 es preeksch few par to labbaku turru un ar preeku fanemmu; jo teem, kas Dee-
 wu mih't, waijag' wiffas leetas par labbu isdohtees." — Mahzitajs zaur to
 nabbaga stipru tizzibu firdi aisgrahbts, nu runnaja wehl tâ: "Ko tad tu gan
 darritu, kad Deews temi nostumtu ellé?" Nabbags: "Manni ellé nostumtu? to
 winsch tak ne darrihs. Un kad winsch arri gribbetu to darriht, tad man tak
 wehl irr diwas spehzigas rohkas, prohti, tizziba un mihlestiba. Ar tahm
 es til zeeti pee winna peekertohs, ka winnam pascham ar manni lihds buhtu ja-
 nobrauz ellé. Un tad tak mannim tur flikti ne klah'tohs; jo es wehlohs labbaki
 ar Deewu ellé buht, ue kâ bes Deewa debbefis dshwoht." (Dahw. dsesm. 73,
 26. 28.)

Kas gribb, tas warr palihdseht.

Neredfiga meitina peenessé sawam mahzitajam 18 ohrtes naudas, lai tahs
 teem par labbu nosuh'toh't, kas eijoh't us paganu semmehm Deewa wahrds mah-

zigt. Mahzitajs, pahre tahdu leelu dahwanu isbrihnijeess, us to fazzija: "Tu effi nabbaga neredfiga meitene, un ta deht tu jau ne spehji tif dauds dahwi-naht." Ta atteize: "Es gan pateefi esmu neredfiga, bet laikam ne tif nabba-ga, fà juhs dohmajat; un es jums gribbu parahdiht, fa es drihsak tif dauds warru doht, ne fà tahs redfigas meitas." Mahzitajs, jo wairak brihnidadees, fazzija: "Man leels preeks to sinnah, fà tu darri." Schi atbildeja: Es pinnu kurwjus; un kad nu es esmu neredfiga, tad es scho darbu tumfà tif pat labbi warru strahdaht, fà gaismâ. Un es teescham sinnu, fa tahs redfigas meitas seemas naktis par fwezzehm wairak isdohd, ne fà 18 ohrtes; un tà nu, redseet, man schi nauda paleef pahri, ar fo zitteem labbu darriht." (2 Kor. 8, 12.) — 8 — n.

L a b s p a d o h m s.

Sihrafa 8, 9. "Remalbees no to wezzaju mahzibahm, jo winni arridsan no saweem tehweem irr mahzijuschees."

Seschi brahli gahje kohpâ peegullôs. Bet tee newarreja falihgt deht gulleschanas, katrs gribbeja gulleht widdû. Bet tomehr tas newarreja tà buht; tatschu katrà mallâ weenam ja-paleef. Tur zehlehs Eilda: katrs gribbeja, lai noteef pehz winna prahta. Wezs wihrinsh, garr tihrum's-mallu no darba nahf-dams un sawu fehwiiti pee rohkas wesdams, scho trohkfni eeklausijahs; gribbe-dams sinnah, kas tur effoht, gahje raudsicht uu waizaja, par fo schee fastrihdej'schees? Schee nu zits par zittu sawas mainas isteize, katrs to wezzu gauschi luhgdams, lai teefajohht pehz sawu prahtu! Wezzajs smejhahs par winnu nelaimi un fazzija: "Behrni, es gribbû ne ween juhfu leetas ischfirt, bet weht turklaht kahdu mahzibu doht, fa zittâ reisê bes manna palihga warreet istift. Klauseet tadeht papreeksch mannu padohmu! Kad jums kahds nemeers sawâ starpâ zekahs, tad isredseet no fewim to gudrako un uswehleet tam juhfu leetas ischfirt; bet ja juhs wiffi sanihduschees un negribbeet sawam brahtam usweh-leht, tad mellejeet zittu prahtigu zilweku, kas juhs islihdina. — Ro nu tas nospreesch, ar to buhs jums ar meeru palikt un faderreht; jo peeminneet tohs wahrduus muhsu pestitaja: Saderrees ar sawu brahli, eekams tu ar winnu zekâ effi! Kad wezzajs tehws tà bija runnais, preezajahs jaunekli par to gudribu un gauschi luhdse wezzo, lai jel scho reis tif labs buhtu, pats winnu leetas ischfirt. "Lab'praht!" tà atfazzija wezzajs, "fo apnehmees, to arr' isdarrischi. Atneffeet man kahdu meetu!" Meets tappe atneests. Wezzajs, to nehmis, eesprau-de semmê, fazzidams: "Nu behrni! leejeet sawas galwas pee scho meetu, tad palikfeet wiffi widdû."

(Sihrafa gr. 25, 4. Al! fà krahschni tas irr, kad firmi laudis peemanni-gi irr, un tee wezzajee padohmu sinna!) L. P. R.

Eihds 11. August pee Nihges irr atnahkuschi 893 fuggi un alsbraufuschi 791.

Brishw drikkeht. No Wldsemmes General-gubbernementes pusses: Dr. C. E. Napierstky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 32 un 33.

6 un 13 August 1842.

S i n n a s,

fà

ar ewangeliuma mahzishanu eet paganu semmès.

Dhtrais gads.

Septita sinna:

fà ar to eet tannis fallàs, fo Australien fauz, ihpaschi Ruggineeku fallàs.

Eeksch Praweescha Esaijasa grahmatas, 2 nod. 3 un 4 p. mehs scho papreeksch-fluddi-
naschanu lassam:

»No Zianas isees ta mahziba, un ta Kunga wahrds no Jerusalemes. Un
wansch teefahs starp teem paganeem, un pahrmahzihs dauds laudis. Un tee
sakals sawus sohbinus par lemmescheem, un sawus schkehpus par zirpehm.
Zo tauta prett tautu ne kahdu sohbinu pazels, un ne mahzisees wairs karru.«

Mihli lassitaji! Kad Deews sawu Dehlu subtiija, tad wansch schehligi nodohmaja,
lai meers wirs semmes pahrnahktu. Zo lihds fà zilweki zaur to grehku no sawa Deewa
un radditaja atkahpahs, un eeradde bes winna dshwoht, un prett winna prahku darriht;
lihds arri winni sawa starpà wairs ne fatikke. Kad firdim meers pasudde, tad arri wairs
ne warreja labbi kohpà faderreht, eenaidis un nefatikschana starp ihstneekeem zehlahs, karsch
un karra breefmas, kauschana un affins isleeschana wissu semmi pildija. Tapehç arri wissi
raddijumi, tai neleetibai padohiti, ne pehç winnu gribbeschanas, kohpà no-
puhschahs un kohpà mohzijahs lihds schim. (Reem. gr. 8 nod. 20 p.) Bet Deews
gribbeja tahdu muhschigu karru starp teem zilwekeem noleegt, kas pehç winna gihmja rad-
diti, un sawu Dehlu subtiija, to meera leelfungu, lai zaur winna wahrdu un spehku ar
laiku wissa eenaidiba isnihst, un meera walstiba eetaifahs, eeksch ka scheblastiba un
peetizziba fastohpahs, taisniba un meers skuhpstahs. (Dahw. 85 dseefmâ, 11 p.)
Tapehç tee debbes pulki, Jesum eeksch meefas nahloht, pimit fakka: »gohds irr Dee-
wam augstibâ, un meers wirs semmes, un zilwekeem labh prahts! (Luhk. 2 nod.
14 p., tapehç mehs arri no sawa Pestitaja muttes tohs laipnigus wahrdu dshirdam: to
meeru es jums atstahju, mannu meeru es jums dohmu, ne ta, fà ta pasause
dohd, es jums dohmu. (Zahw. ew. 14 nod. 27 p.) Schee wahrbi gan to eekschligu
dwehfeles meeru nosihme, bet kad tas pee wisseem zilwekeem eemahjotu, tad arri tas ahri-
gajs meers kohschi seltu. Meers ar jums! ta arri tas Kungs augschamzehlès sawus
istwihkuschus mahzektus fweizijnaja. Meers ar jums! ta bija ta mihlestibas fweizina-
schana, ar fo wansch teem Apustuteem pa wissu pasauli likke eet; un wansch fakka: ja tas
nams wehrts irr, tad juhnu meers pah to nahks. (Matt. ew. 10 nod. 13 p.) Arri
tas praweescha wahrds fakka: fà skaitas irr us teem kalneem tahs kahjas ta wehst-

nescha, kas meeru daudsina, labbumu fluddina, pestischanu sinnamu darra, kas us Zianu fakka: Taws Deews irr kehniensch! (Esaij. gr. 52 nod. 7 p.) Ta tas meers irr ewangeliuma mahzibas eefahkums un gals. Woi tad brishnums, kad no paganu semmehm pa laikam tahdas sinnas pahrnahk, kas rahda, ka Deewa meera fohlijumi jau taggad itt teescham noteek? — Gan sinnam, pee mums to muhschigu meeru wehl ne warr eeraudsiht. Bet tas zaur to ween nahk, kad tas pulzinsch, kas to eekschligu meeru turr, wehl ka awis stary wilku pulkeem miht, un kad tas Deewa wahrds, kas meeru dsemde, wehl pee retteem eespeedees. Bet stary paganeem pa weetahm gaddahs, ka wissa kahda tauta, no Deewa augstas mihslestibas eeksch Kristus pahrnemta, tik lohti brishnojahs, ka to dsihwibas wehsmu wiss zaur peenemm, kas us winnu pubsch, un tad arri us reisi kauschanas eerohtschus noleek. Lai nu arri tahds swehtums pee weenas tautas naw pastahwigs, un lai arri ar laiku pee daudseem tas wejs firschu niknums, kas apspeests bija, atkal pamohstahs; tomehr mehs te lihdsibu pasihstam, kahda ta nahkofcha gohdiba buhs, fur pateesi muhschigs meers pastahwehs. No tahm fallahm leela Sud-juhra, ko ne fenn usgahjuschi un par to peektu leelu semmes dalku turr, to nosaufuschy Australien, mums jau daschas tahdas meera sinnas pahrnahkuschas. Mehs nu jums tahdu gribbam stahstih, kas ne fenn nahkuffi, no weena fallu pulka, ko lihds schim mas pasinne, ko Kuggineeku fallas fauz. Tik ko us leetas Sud-juhras bildehm (jeb kartehtm) dabbuja peesihmeht, kahda weeta winnas irr, tad jau tas wehsts pahrnahze, ka tahs effoht kristigu kauschu semmes. Tahdus brishnumus Deews mums taggad leek eeraudsiht pee missiones notikkumeem!

Kuggineeku fallas, ko dsimneeki Samoa fauz, no Beedribas fallahm, prett wakkara puffi brauzoht, 200 juhdses tahlu, wissas astonas weena tschuppâ eeksch juhras irr. Lai leelakai, ko Sawaiji fauz, irr 20 juhdses, wissapfahrri eijoht. Semme tahda augliga, ka bes publina tur zukkura needri, kappeja un bohmwillas kohli, un zitti labbumi aug, arri meschds dahrgi kohli. Eedshwotaju warr buht 160,000. Rahds Franzois, 1687tâ gaddâ pa juhru braukdam, pirmajs tahs usgahje. Simtu gaddus pehz tam, 1788tâ gaddâ, tas eeslawehs reisneeks La Pehruhse ar fuggem tur peebrauze, bet dsimneeki winnu lihds ar 11 beedreem nositte. No ta laika mas fuggineeki wairs drihtsteja tur peebraukt, jo no neganteem un blehnu pilneem zilwekeem ballojahs. Missionars Williams pirmajs schijs fallas ihsti pahrmekleja, un krusa karrugu us tahm zehle. Kad winsch pirmu reisi, 1830tâ gaddâ, par juhru flahlu peenahze, winsch eeraudsija kahdus zeemus Upolu fallâ ar ugguni nobehgam, un te mannija, ka tur zilweki mitte, kas pehz fawa eedsimmuscha swehra prahta eeksch kareem plehsahs. Bet ta to reisi wissur us Sud-juhras fallahm gahje. Winna fuggin bija pawahrds: tas meera wehstneffis. Ka winsch buhs ilgo jees, to meeru tur peenemmigu darriht, kad azzim redsoht ta pa wissam tur wajjadseja! Winsch arri pehz dabbuja sinnaht, ka gan driht ikmehneschds karsch no jauna eedeg gahs, un zilweki ta bija padewuschees kautees, ka ne ehde nedf gulleja. Tas bija tas leelakajs gohds, kad karrâ nomirre; un nelaine, kad zittadi gals atnahze. Te nu gribbam no ta karrâ stahstih, kas to reisi bija zehlees, un ilgu laiku degge, kamehr jau tee meera wehstneschi fawu dahrgu fehflu sehje. No tam atshim, kahdi neganti tee zilweki bijuschy un kahds jaukums tas irr, kad nu wairs tahdi naw.

Upolu-fallâ trihs aprinki irr: Uana, Tuamasana, un Utua faukti. Eeksch

Manas aprinkta tas Malo walbija, tas irr tas pulks, kas to reisi to wirfrohku turreja. Tohs
 aprinkus un tahs zittas fallas, kas appatsch wiinna bija, prohti? to fallu Manono, un
 kahdus gabbalus no Sawaiji fallas, — par wahjneekeem sanze. Tas Malo pulks
 sawu walbibu bija weenam preekschneekam usdewis, wahrdâ Tamafaiinga. Tas bija
 wihrs, kâ milsens isaudsis, drohschfirdigs, un slikti darriht eeraddis. Winsch daschus
 gaddus ar negantu bahrsibu un affins isleeschhanu walbija, un gan wehl scho deenu walditu,
 ja ne buhtul tapat sahjis tohs sawejus mohziht, kâ bija eeraddis garr wahjneekeem dau-
 tees. Tad nu kahdi farunnajahs, wiinnu nosist. Kad schee nu pee kâ namma nahje, kur
 winsch gulleja, wiinna laudis pamohdahs un trohlsni taifija. Tamafaiinga pamohdahs,
 no namma isfrehje, un eelehje juhâ, bet ne warreja isglahbtees, jo wiinna prettneeki
 bija zeeti apnehmuschees wiinnu nosist. Drihs wiinnu panahje un ar eerohscheem neganti
 noduhre, un tai paschâ nakti arri wiinna ihstneeki un draugi kritte. Arri zitti preekschneeki
 gallu dabbuja, kas pee wiinna gulleja, bet weens, Seliga wahrdâ, ta leela preekschneeka
 no Manono fallas dehs, eelsch juhâs lehje, un peldedams isglahbahs us zittu zeemu.
 Schis taggad irr ihstajs Kristus tizzigajs, un mahzishanas ammatu strahda. Woi tas
 naw preeks, no slepkawa tahdus darbus klaufoh? Zittâ weetâ pulku preekschneekeem
 us reisi gulloscheem uskritte. Definit tur pat nedshwi palikke, zitti stipri eewainoti tappe,
 un no scheem weens taggad irr prahrigs wihrs, un ewangeliuma mahzitajs, kas missiona-
 reem ruhpiigi palihds. Tai weetâ, kur to Tamafaiinga nositte, winsch un tas Seliga
 taggad to meera ewangeliumu fluddina.

Kad nu tas Malo jeb walbidams pulks dabbuja dsirdeht, kas tur bija notizzis, tad
 tulihht apnehmahs karru sahht un atreebtees. Pa retteem sanahje schur un tur, tad wiffus
 sawejus us Manono fallu safauze. Tur nu wiffus launus firschu kahrumus us affins islee-
 schanu karscha, un runnataji wiffus ahtrus un launus wahrdus fanesse, kâ jau tur eeraddu-
 schi. Nana aprinkim, kam 10,000 eedshwotaji irr, bija karsch ja usnemem prett 35,000.
 Burschanas un uppurechanas darbus wiinni dauds ne darrija, tikka schahdus: katram
 dsimumam, katram aprinkim, katrai fallai, saws Stu bija, tas irr, saws garrinsch, ko
 wiinni peefauze. Malo pulks sawus uppurus un luhgshanas preeksch Tamafaiinga un
 wiinna mahes Nasannas garrina nesse, no ka wiinni ihpaschu laimi zerreja, un preeksch
 teem ihpascheem lauku garrineem. Pee tam wiinni us daschadahm simehm mannija.
 Prohti, kad Manono laudis karrâ gahje, tad dschewe, preeksch winneem passreedama, bija
 labba sime, ka wirfrohku dabbuschoh. Bet kad warra-wihlsne preeksch winneem spihdeja,
 tad nelaimi gaidija. Leelajs eerohzis teem bija schlehys, 7 lihds 8 pehdu garsch, kas nahwi
 nesse, kur trahpija, jo spizze bija ar gipti apsmehreta. Wiinni arri daschadus rungus no
 zeeta kohka preeksch kaufchanas turreja, un arri ne ilgi preeksch schi karrâ bija schaujamus
 rihkus eedabbujuschî.

Kad Nana laudim tahds leels pulks prettineeku bija, wiinni papreeksch seewas un
 behrus, flimmus un wezzus, us saweem kalnu pillehm wedde. Tur arri karrâ-wihri leh-
 geri apmettahs, kamehr prettineeki pa tuhstoscheem wiinnu zeemus aisnehme. Tâ wiinni
 kahdus 8 mehneschus sawâ weetâ turreja, bet pa tam dauds zeemi un stahdu dahrsi pohstici
 tappe, un reisahm dauds affinis eelsch kaufchanahm pluhde. Pa diwi jeb trihsh juhdschm
 wiffapfahrt, kur papreeksch kahdi 5 jeb 6000 zilweki mitte, pehdigu buhdinu isposstija.
 Tikka kokos-reekstu kohkus zil ko pataupija, bet maises kohkus wiffus apzitte. Zilweki
 ismehneschds pa fimteem kritte, woi zeetumâ palikke, un dauds no scheem nahwes sohdu

dabbuja. Jo pee abbeem pulkeem tahds eeraddums bija, ja kahds preekschneeks, jeb kahds no augstas zilts kritte, tad tulihst weenu jeb pahru zeetumneeku winnam par lihdsibu nodubre. Kas seewischkus nokehre, tam tee, kamehr dsihwi, peederreja.

Beidsoht Ana laudim waijadseja padohtees, jo winnus no wiffahm puffedm spaidija. Daudseem bija papreeksch laimejees, us klastejahm fallahm behgt, un pee raddeem glahbtees. Bet leels pulks beidsoht uswarretajeem rohkâs nahze, ar dauds simtu seewischkeem, behrneem, flimmeem un wahjeem. Kahdeem 400 waijadseja negantu gallu redseht, jo kahdus 400 ugguni eesweede un fadedsinaja. Tamehr uswarretaji klastu stahweja, un smejhahs, kad schee nabbagi tik neganti blahwe, ka firdim waijadseja trihzeht.

Us tahdu wihsi tur kaxroja, un ta to reisi us schihm fallahm affinis lehje, kad pirmi missionari usnahze. Arri zilwekus par uppureem kaut, winneem bija eerasts; un karrâ, ir badda laikôs winni atreebdamees jeb baddu zeesdami zilweku galku rihje. Weens leels preekschneeks arri pat meera un pahritkschanas laikôs bija eeraddis, zilweku galku rihst. Kad us karru dohmaja, tad zilweku uppurus, wiffwairak puisenus, ka jehrus, zeppe un apehde. Ta tur zilweki par swehreem nolaiduschees! Gan tahdeem laudim itt nohtigi waijaga meera dohmas eestahdiht, lai paschi pa wiffam ne isfkuschahs. — Bet juhs kas sinn prassifect: fo tad pee tahdeem swehreem warr darriht? Mihli draugi, tad klaufaitees, ka Deewa schelastiba schinnis fallâs taggad uswarr. Lihds ar scho karru, no ka stahstijam, arri missiones darbi eefahjahs; un kamehr karru pulki zits zittu aprihje, tas wahrds fluffinam tik spehzigî pee scheem neganteem darbojahs, ka jau dauds wairak pahrgreesuschees, ne ka warreja dohmaht. Jo kas taggad us turreni nobrauž, un wiffur sihmes atrohn, kas rahda, ka zilweki gohdigi un kristigi dsihwo, tas ne mas ne warr faprast, ka tur preeksch desmit gaddeem wehl tahdas negantibas effoht darritas.

Missionars Williams, us Beedribas fallahm darbodamees, jau fenn deenahm tahdu garru eeksch sewim mannija, kas winnu dsinne, teem swehreem us Samoa fallu to ewangeliumu nest. Bet seewa to winnam gribbeja isrunnah, un fazzija, kahds garsch zeksch us turreni effoht, kahdi neganti zilweki, un fo patti eefahschohht, ja zaur wihra droh schibu atraitne palikschoht. Bet winnas prahts zaur flimmibu pahrluhse. Nu winna pahmettahs, kam ne bija wihram tahwusi eet, un patti winnu drohschinaja, lai tikka raugohht to darriht. Wiasch nu ar fawu masu spehku fuggi buhweja, 10 affis garru, un 3 affis plattu, un ar to par prohwi pabraukajis, ar to us leelu juhru dewahs. Wiasch to fuggi par meera wehstnessi fauze, un pats ar missionaru Bars un ar 8 atgreessteem wihreem no Beedribas fallahm, kam seewas un behrni lihds bija, 1830ta gadda waffara us tahm baitu dewejahm fallahm brauze. Winnam arri weens dsimtneeks no turrenes bija lihds, wahrda Fawea, kam dauds ruhpeja, lai winna laudis atgreesstohs. Bet kad schis to leelaku fallu Samaiji eeraudsija, wiasch azzim redsoht kluss un behdigs palikke. Prassija, kas winnam kaitoht? Te nu wiasch isteize, ka winnam no ta Tamafainga effoht bail; ja arri zitti preekschneeki tohs labpraht usnemsoht, schis wisseem zilwekeem par baidekli effoht. Laudis dohmajoht, ka winnam deewinu gars peemihsoht, un kad wiasch weenu wahrdu prett missionareem fazzischoht, tad wifs buhschoht par wolti. Tahdu sinu nu pat us zekka beigahm dabbujis, Williams gan fahihjahs, tomehr us preekschu dewahs. Drihs fallas laudis winneem ar laiwu pretsim brauze, un Fawea tohti preezajahs, fawejus redseht. Scho to prassijis, wiasch beidsoht drebbedams waijaja: »ka tad eet ar Tamafaingu?»

Tee itt preezigi atbildeja; »tas irr nohst, nu 10 deenas, kamehr to nofittam.« Te nu Fawea fleegdams Williamsam peekritte, un fauze: »wels nomirris, wels nomirris!« Williams praffija: kas tad nu? woi wels? »Ja, pateesi,« Fawea fazzija, »tas baideklis prohjam, par fo es biju sabihjees, Tamafainga irr mirris, un wehl naw zittu preesteri wiina weeta likfufchi!« Missionari fluffa prahâ Deewa schehligu likteni gohdaja, kad wiina itt tahdâ labbâ laikâ us Sawaiji bija braufufchi.

Enkurus ismette, un us semmi pahzehlâhs. Dsintneeki to Fawea apstahje, un dauds fo waizaja. Winsch teem ar ihseem wahrdeem stahstija, kas tee par balteem sweschneekem, un ka schee nahfufchi wiinaus mahziht un aplaimoht, ka zittu fallu laudis. Scheem pee Williamsa un pee wiina beedra Barfa wifs sweschs bija. So wiina tihri plikki stahgaja, un par sweschneeku drehbehm wiinaem tahds brihnums bija, ka ne palikke meerâ, lihds kamehr tee kurpes un selkes nomauze, rahdidami, ka kahjahm arri pirkstu effoht. — Bet us ohtru pufsi pee juhmallas kalni ar ugguni un ar duhmeem kuhpeja. Sallas wihri stahstija, ka to paschu rihru kaufchana bijufi, un tas ugguns no tam zeltotees, ka taggad peewarretu mahjas un lihkus fadedsinajoh.

Drihs wiina no Upolu fallas to augstaku preekschneeku Mali-etoa atwahle, kas 65 gaddus warreja buht wezs. Kad winsch tihri pliks bija, missionari ar swahrkeem no Otahaiti fallas wiinau apgehrbe, un tas wiinaam leels preeks bija. Winsch arri tulihht wehleja, fo missionari gribbeja, un fazzija ka laimigs buhschoht, ja wiina laudis pamahzischchoht. Tad winsch ar dauds wahrdeem no tahs kaufchanas sahje stahstihht. Gan wiinau wiffadi gribbeja peerunnahht, lai karru beidschoht. Bet winsch fazzija, ja winsch to darwischoht, tad wiina laudis to par ne fo wairs isturrefchoht, bet kad scho karru buhschoht zauri weddis, tad wairs ne grihbchoht karrotees. Missionari ihfu laiku us schihm fallahm palikke, un ar leelu luhgchanu, teem preekschneekem tohs 8 wihrus no Otahaiti par mahzitajeem atstahje. Tulihht scheem mahjas dewe un sohlija ka draugus turreht. Par gaddu apfahrt missionari sohlija pahrnahht; un tohs brahtus Deewa schehlastibai pawehlejuschi, wiina flawedami teikdami us mahjahm pee fawejeem dewohs.

Williams tikfai par diwi gaddeem tur warreja notapt. Ar leelu preeku winsch drihs mannija, ka tee brahti, kas tur palikfufchi, bija dauds labba padarrijufchi, jebfchu karsch wiffapfahrt degge. Scho reisi winsch papreeksch pee Manda fallas peebrauze. Tif fo pee juhmallas tappe, jau laiwa kaufchu pilna prettim nahje, un zilweki jau no tahkam fauze: »mehs effam ta wahrda behrni, mehhs fuggi gaidam, kas wihrus atweddihs, fo missionarus fauz, tee mums no Jesus Kristus stahstihhs! Woi jums tahdi irr lihds?« — Kad nu brihnodamees wiinaem fazzija, ka ja, tad wiina no preeka fleedse. Luhdse ar leelahm luhgchanahm, lai wiinaem jelle drihs ihpaschu missionaru arfuhchoht. — Williams pee zittahm fallahm arri peebrauze, un redseja, ka ta pat pehz jaunahs tizzibas kahroja. Wiffwairaf patihht klaufihht, fo winsch us Tutuila fallu redseja. Winsch stahsta: »mehs leela juhbas lihkmâ enkurus ismettam, un tur weenu dsintneeku fatikkam, kas tulihht fazzija, winsch effoht ta wahrda behrens, un mums stahstija, ka wiina aprinkti kahdi 50 zilweki Kristus tizzibu peenehmufchi, un luhgchanas nammu taifijufchi. Wiffi muhs gaufschi gaidoht. Es tulihht taifijohs pee wiinaem eet, un mehhs ar laiwiau peebrauzam. Tur dsintneeki beesi stahweja, un es klahtaki peenahzis sabihjohs, kad schee tahdi neganti rahdijahs. Ta labbad likku aivretajeem apstahtees, un lihds ar wiinaem us zelkeem nomettahs Deewu luhgt.

Bet kad tas wihrs mannija, fa es nemeerigs palikku, wihsch uhdent eelehze, laiwu turreja, un fazzija: »dehls, kam tu ne gribbi pee mallas nahkt un muhs apraudsht?» Es atbildeju: »ne sinnu, woi us jums warru patautees, esmu dsirdejis, fa juhs neganti zilweki effoht.« Preekschneeks ahtri eesauzahs: »mehs ne effam wairs neganti, mehhs effam kristigi zilweki!» — »Woi juhs? Kas tad jums tizzibu mahzjis?» ta es praffiju. Schis atbildeja: »baltu tauschu, leels preekschneeks, Williams wahrda, preeksch diwi gaddeem us Sawaiji nahzis, un tur tizzibas strahdneekus atstahjis. Zitti no mums to brihdi tur bija, un pahrnahfushi sawus draugus mahzija, un daschi par ta wahrda behrneem palikke. Statt tur ais juhrmallas, tur wiffi kohpa stahw.« Es pateesi ais kupleem kohkeem kahdus 50 eeraudsiju, kas no zitteem no tablam stahweja. Katram bija balta drachna ap elkon apseeta. Es tam preekschneekam praffiju: par fo ta balta drachna irr? Wihsch atbildeja: »tee irr tee Kristus tizzigi, ar scho sihmi wiini no paganeem schtirahs, un wiffi Williamsu gaiba.« — »Nu tad, es pats tas Williams esmu, kas tohs tizzibas strahdneekus atweddis!» — Tik fo tas preekschneeks scho wahrdu dsirdeja, wihsch tulihht tam pulzinam ais kohkeem sihmi mitte, un tee tekshus eeksch juhreas eelehze, pee mums nopeldeja, un muhsu laiwu pee mallas wilke. Ur wiinneem gohdam pasinnees, es labpraht gribbeju sinnaht, kas wiinneem ihsti bija tizzibu mahzjis. Te weens preekscha nahze un stahstija, fa kahdu laiwu pee teem mahzitajsem us Sawaiji bijs, un tad pahrnahzis, un sawejeem to raudsijs stahstihht, fo tur noklausijees. Wihsch fazzija: »tur muhsu basniza irr, woi tu to ne redsi?» — Es ais Maises- un Bananas-kohkeem bubdi eeraudsiju, fur kahdi 100 zilweki warreja faeet. »Prassiju, kas tad tur Deewa kalposchanu turr?» Wihsch atbildeja: »es pats!» »Bet kas tad tew pamahza?» — Wihsch fazzija: »woi tu ne redsi to masu laiwu blakkam pee tawas? La irr manna, ar to es ikneddelas pee teem mahzitajsem us Sawaiji brauzu, un gudribas krahjumiru krahju. Un tad pahrnahzis es to swehtdeenâ saweem laudin dohmu. Kad tad esmu istulkshojees, tad es atkal nobrauzu, un wehl pahrweddu. Bet nu tu effi weenreis nahzis, tik ilgi gaidihhts, nu dohd mums wihru tizzibas pilnu. Kur tas mahzitajs irr, fo tu mums effi sohlijs atwest?» Kad nu wihsch dabbusa dsirdeht, fa preeksch Tutuila fallas mahzitaja ne bija lihds, tad wiffi sahze brehkt, un es ne sinnaju, fa wiinnees apmeerinaht, jo wiini bija eebildesufchees, fa tas fuggis pilns mahzitaju effoht.« — Schis tas pats juhreas lihsums, fur 1788ta gadda tee neganti zilweki bija tam augsti flawetam juhreas reisneekam La Pehrufse uskrittufchi, un wiinne nofittufchi.

Williams pehz arri pee teem brableem tappe, kas us Manono fallu bija palikkufchi, un dsirdeja, fa wiffi leeli preekschneeki un tik ne wiffi fallas eedsihwotaji us kristigu tizzibu bija greesufchees. Basniza bija ustaifita, fur 700 zilweki warreja faeet, un ikwehtdees nas pilna bija. Un Kristus tizziba no turrenes kahdus 30 zeemus us Sawaiji un Upolu bija aisnehmuft. Tas bija Williamsam leelajs leelajs preeks! Wiinne par gohdu leelu fanahkschanu turreja, fur wiffi rahdija, fa wiinneem wiffai ilgojahs wairak wihrus dabuhht, kas to jaunu tizzibu warroht mahzihht. Kad weens no teem Orateereem bija laudis usunnajis, wezzajs Mali-etoa isfauzahs, us saweem laudin atgreesdamees: »mehs wiffi gribbam par Kristus tizzigeem palikt, woi naw teesa?» Tad wihsch us Williamsu atgreesahs un fazzija: »nu brauzi mahjas, un steidsees zil warredams sawu feewu atwest un wiffu sawu mantu, un tad dsihwo un mirsti pee mums, un mahzi mums Deewu peeluhgt un Jesum Kristum klausihht.« Williams sohlija us sawu tehwisshku braukt, un saweem brableem fazzihht, fa wiinne labpraht gribbahs eeksch kristigas tizzibas mahjami. Mali-etoa

fazzija: »nu tad labbi! steidsees aisbraukt, un pahrweddi mums missionarus, zil ween tu warri. Bet zil zilwekeem pee mums buhs jamirst, eekam tu warresi pahrnaht!»

Williams pateesi us Eulanti brauze fehrst, un November mehnesti 1835tâ gaddâ ar fescheem missionareem no turrenes isbrauze. Zuhni mehn. 1836 wiasch pee Samoa fallahm tappe. Tee missionari, kas bija apnehmuschees tur palikt, preekschneekus sawahke kohpâ, un wisspapeeksch fazzija, ka to ween wehlejahs, lai karru wairs : fahktu no jauna, un lai preekschneeki, kad strihdis zeltotees, to liktu mahzitajeem falihdinaht. Schi luhgfschana padarrija, ka tas Mali: etoa wehl tai paschâ deenâ winnus usrunnaja, lai Anas eedsihwotajeem wehloht pahrnaht, kas no karru laikeem iskliduschi un isdsiht, gan grubti redseja. — Isdsiht gan ne tik ahtri pahrnahze, kad winneem to wehleja; bet par puffohiru gaddeem jau 3000 zilweki us Ana mitte; drihs zeemus ustaisija, un stahdu dahrsi nu atkal eetaisiti kâ pa wezzam.

Kamehr 1836tais gads, us dauds puffehm tannis fallâs wiss par jaunu tappis, un mehs tur redsam, ka Deewa wahrds warr drihs wairrotees, ja tam firdis atwehruschees. Mehns nu wehl tahs pehdigas sinas gribbam stahstiht, kas Merz mehnesti 1840tâ gaddâ eeksch Eulantes awisehm eeliktas.

»Anas aprinki scho brihdi no 10 eedsihwotajeem jau 9 kristigu tizzibu turr. Zeem, kas bija isdsiht, tamehr dauds gaddijahs klahu pee mahzitajeem mist, un kad arri zitti mahzijahs grahmata lassiht un Deewu luhgt zitteem dsirdoht, schee kâ pahrnahuschchi tur fahze Deewam kalpoht, fur preeksch ta karru fahstanam sehdeklis bija. Astoni jeb des wini brangi zeemi zehlahs, fur pahru mehneschi preeksch tam retta buhdina bija atlikkusi. Ratra zeemâ weena jeb pahru skohlas irr, un swehtdeenâs, treschdeenâs un peektdeenâs Deewa kalposchanu turr. Ne tohtu no tahs weetas, fur us karru beigahm zilweki pa simteem bija ugguni eemesti, missionars ar leelu preeku dabbuta kahdahm 5 lihds 600 dwehselehm to ewangeliumu fluddinaht, un dauds pee swehtas kristibas derribas peenemt.»

»Zittôs Upolu fallas aprinkôs taggad wehl wairak kauschu miht, ne kâ eeksch Ana; bet pa wissu fallu kahdi 20,000 dsimtneeki Kristus tizzibu peenehmuschchi. Us Sawaiji irr 12 lihds 13,000; us Manono wissi, kahdi 1000, irr peegreesuschees. Us Tutuila 6000, un wehl kahdi simti us tahm masakahm fallahm. Bet 1830tâ gaddâ wehl tur ne mas ne sinnaja, kas kristigs zilweks effoht.»

»Lautinu dsihwe un eemannischana pee nammu un laiwu taisschanas dauds labbaka irr, ne kâ us Markesas, Zohrga un Beedribas fallahm reds. Zilweki ar swehschineekeem un reisneekeem fatikdami, itt gohdigi un flaidri zilweki rahdahs. Papreeksch wiini gan mas drehbju neffaja, tikkai johstu no garrahm kohku lappahm. Seewischki daschureis vluschlainu apseggu aplikte, un lihds kâ wihri, pa brishcham ar jauku dekki gresnojahs, kas bija pahleeku smukki sapihsta, un ilgi peetikke. Tahdus deklus wiini dahrgi turreja. Tee, kas wehl pagani irr, sawas wezzas drehbes walfa un pehz wezzas kahrtas dsihwo, bet tahdu tikkai festa datta atlikkusi. Tas leelajs pulks scho brihdi gohdigas drehbes no wadmallas un no bohmiwillas neffa, arri preekschoutus un mehtelus; un kas tahdas ne spehj eedabbuht, no luhkeem gohdigas drehbes taifahs. Swehtdeenâs drehbês wiini itt smukki isffattahs. — Kad preeksch schim fuggi peebrauze, wiini tikkai plintes kahroja, taggad tikkai drehbes prafta, un fo pee rakstischanas wajaga. 1837tâ gaddâ kahds fuggis 40 plintes isdohdamas dahwaja, un tikkai diwas warreja pahrhoht.»

Za sinna ar teem wahrdeem beidsahs: »kristigs missionars gan atsihst, kas truh-
 kums irr un bailles, un kà japazeeschahs tizzoht un Deewa paligu gaidoht. Bet winnam
 arri tahdi preezas un laimes brihschi, fo tee ne warr skaidri eedohmaht, kas naw paschi
 tohs baudijusch. Lai lassitajs eewehrojahs tohs zeemus, kas nu pat no pelneem mohstahs
 un zekahs; lai eedohma kahdus fimtejus klausitajus, kam to swabbadibu fluddina, ar fo
 Kristus atswabbina; lai missionaru preeku eerauga, kad winni tam zeemam un wehl
 ohtram un trescham dsimtneekus mahjektus peedalla, kas Deewa wahrdu mahk lassihst un
 mahziht, un Deewa kalposchanu turreht; lai to leek wehrà, ka schee mahjekli no paschu
 laudim zehluschees, un winnu starpà arri preekschneeki rohnahs, kas ne fenn wehl sawu
 semmi pohstija. — Lai klausa, kà Malo; preekschneeki Deewu flawe, kad winneem nu
 wairs ne wajjaga us laupischanu iseet, tà kà pirms; kà wissur fakka: »flawehts Deews!
 nu par labbu eet!« — un paschi apspeesti tà fakka. Tad missionars stahsta, ka winnam
 gaddijees, un preezajahs dsirdeht, ka meers pahrnahjis, ka dsimtneeki mahzibu dabbu.
 Winsch teem Deewa wahrdu mahzitaju atweddis, un wissur pateizibas pluhst; tee fakka,
 winni kà semme bes uhdena bijusch, winni pahrlieku noslahpuschi, nu swehtibas amoschi
 tekk! — Lai aprauga skohlas, un tur skatt tehwu ar dehlu, wezzu tehwu ar behrnu
 behrneem blakkam sehdufchees, mahzitees; un ta tikka behrnu skohla irr! — Zits dsimt-
 neeks, kas sawà mittekli sweschà weeta mahzijees rakstihst, ar tahpeli peenahk, un tur tohs
 Deewa wahrdu kohschi usrakstijis, par fo sweschahs draugs isgahjuschà swehtdeenà
 spreddiki fazzijis. Luhdseji winnu apstahj; bet tee tikka kahro grahmatas, tahpeles un
 grippeles dabbuht. Kad faule nogahjust, winsch luhgshanas un flawas wahrdu wissas
 buhdinàs apkahr dsird, un atzerr, kà tur ne fenn pa naktim plohsijusches, un plikki dan-
 zajusch it neganti, ka ne warr dabbuht gulleht, fur wehl pagani miht. Kad lassitajs to
 eedohma, itt kà pats buhtu redsejis, tad winsch ne leegsees, ka gan wehrts irr, patihkamu
 dsihwi atstahst, un no mahjahm iseet, to gaididams. Za tà eet, tad Deewa kalpa pree-
 feem paganu semmès ne kahdi zitti lihds ne stahw.«

Za nu, mihti klausitaji, ewangeliums paganu semmès sohbinus par lemmescheem,
 un schkehpus par zirpehm pahrtaisa. Woi tad mums ne buhs kauns par to ruhstu eenai-
 dibu, fo mehs labprahst sirdi kurram, un daudseis zitteem itt sihwi isgahscham? —
 Klausat jelle, kà pagani saw: flawehts Deews, nu meers pahrnahjis! un lai ikkats
 muhsu starpà sawam brahlm meerà rohku pasneeds, eeksch ta, kas meeru eezehlis, un
 swehtibu un muhschigu meera duffu pee Deewa teem sohla, kas meeru turr! Amen.

Wehl warr sinnas no kuggineeku fallahm, ihpaschi no Karotonga fallas, eeksch 3shas
 sehjas 10tà sawjà tai grahmata preeksch Deewa wahrdu mihtotajeem atrast; arri Latw.
 dr. pawadoni no 1840ta gadda. Fur pat, 5tà nummuri, arri dseefma irr, fo schè warr
 lassihst. Za ar teem wahrdeem sahahs: **Uf Kungs, tu meeru nessi.** 25.

Z a u t a f c h a n a s.

- 19) Woi Mohsusa laikà bija wehl zitti praweeschi eeksch Israeta?
 20) Kas tas tahds kehniensch bija, kam pa wissu muhschu wairs ne bija brihw
 Deewa nammà eet, par to, ka tur bija apgrehkojees? 36.